

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoE/20/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8515202217
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fiľakovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8515202217.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fiľakovského a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený Advocate s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnému: C. V., nar. XX.X.XXXX, E. I. XXX, XXX XX E. I., o udelenie poverenia, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa, č.k. 7Er 273/2015-30 zo dňa 10. februára 2021, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, PhD. o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zo dňa 3.3.2015.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnený spísal do zápisnice súdneho exekútora dňa 3.3.2015 návrh na vykonanie exekúcie, ktorým sa domáhal vymoženía sumy vo výške 165,- eur a jej príslušenstva, a to na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. SR 07278/14, ktorý vydal dňa 24.10.2014 Stály rozhodcovský súd zriadený zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s.. Súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý, PhD. následne požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. 2. Spolu so žiadosťou o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súdny exekútor súdu podľa ust. § 30 ods. 3 Exekučného poriadku oznámil, že pred začiatkom výkonu exekučnej činnosti bol radovým zamestnancom spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Zároveň súdny exekútor uviedol rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky - nález sp. zn. III. ÚS 322/2010 zo dňa 13.04.2011, v ktorom ústavný súd všeobecne konštatoval vylúčenie súdneho exekútora z výkonu exekučnej činnosti pre pomer k oprávnenému, ktorý bol jeho bývalým zamestnávateľom. Upozornil pri tom na skutočnosť, že nález bol vydaný v prípade individuálnej sťažnosti fyzickej osoby v konaní o konkrétnej kontrole ústavnosti, čo malo vplyv na postavenie účastníkov exekučného konania vedeného pred Okresným súdom v Žiari nad Hronom pod sp. zn. 5Er/934/2008. Spomínaný nález ústavného súdu a na neho nadväzujúce postupy a rozhodnutia ústavne neakceptovateľným spôsobom zasahujú do základných práv súdneho exekútora. Ďalej uviedol, že uvedený nález Ústavného súdu SR je individuálnym normatívnym právnym aktom, ktorého pôsobnosť je limitovaná, pričom jej hranice sú určené konaním, ktoré je vedené na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5Er/934/2008 a akékoľvek závery ústavného súdu počítané do obsahu vyššie označeného rozhodnutia nemajú všeobecnú platnosť a zaväzujú len účastníkov konania, v okolnostiach prípadu najmä porušovateľa. Okrem iného proti označenému rozhodnutiu, ktoré ústavne a medzinárodnoprávne neakceptovateľným spôsobom zasiahlo do jeho základných práv, bol súdny exekútor nútený podať v zmysle čl. 34 Európskeho dohovoru o ľudských právach a článkov 45 a 47 Rokovacieho poriadku Európskemu súdu pre ľudské práva individuálnu sťažnosť. Postupy a rozhodnutia všeobecných súdov sledujúce názor, ktorého argumentačný základ nie je právne udržateľný, budú

základom pre posudzovanie hmotnej náhrady pri vyvodzovaní zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

3. V posudzovanom prípade bol ako exekučný titul predložený rozhodcovský rozsudok zriadený zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s., sp. zn SR 07278/14 zo dňa 24.10.2014. Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 1.12.2014 a vykonateľnosť dňa 4.12.2014. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a vydať predmetný rozsudok zakladala rozhodcovská zmluva, uzavretá medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a povinným dňa 23.5.2012, ktorej obsahom bola dohoda zmluvných strán o riešení sporov zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23.5.2012 v rozhodcovskom konaní.

4. Z listín predložených oprávneným k návrhu na vykonanie exekúcie a v priebehu exekučného konania (zmluva o úvere a rozhodcovská zmluva) vyplýva, že oprávnený s povinným uzavreli zmluvu o úvere a v rovnaký deň aj rozhodcovskú zmluvu. Povinný v danom prípade vystupoval ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým oprávnený pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Súčasťou zmluvy o úvere je aj prehlásenie, že finančné prostriedky sú mu poskytnuté na iný účel. Exekučný súd zastáva názor, že v priebehu exekúcie nebol preukázaný účel úveru, preto prehlásenie o poskytnutí finančných prostriedkov na iný účel nepovažoval za relevantné pre určenie, že sa nejedná o spotrebiteľský úver. V súlade s § 54 ods. 2 OZ pri pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na iný účel povinného, ktorý nebol bližšie špecifikovaný ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku, teda oprávneného. V tomto prípade však oprávnený svoju dôkaznú povinnosť v priebehu exekučného konania nesplnil, preto súd skonštatoval, že vymedzenie účelu poskytnutia úveru v konkrétnej veci v spojení s nedostatkom akýchkoľvek ďalších dôkazov zo strany oprávneného malo rovnaký dopad ako keby v zmluve nebol jej účel vymedzený vôbec. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie oprávneným predloženú zmluvu o úvere, ktorá založila záväzkový vzťah medzi oprávneným a povinným považoval za spotrebiteľskú zmluvu, ktorá musí spĺňať požiadavky upravené v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ktoré obsahujú právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv.

5. V posudzovanom prípade bola rozhodcovská zmluva uzavretá dňa 23.5.2012. Podľa čl. II. bodu 1. tejto zmluvy sa strany dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 23.5.2012, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmeniek zabezpečujúcej uvedenú úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť o jej platnosť, výklad alebo zrušenie budú riešené: a/ pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, pričom účastník rozhodcovského konania môže do 15 kalendárnych dní od doručenia rozhodcovského rozsudku podať Stálemu rozhodcovskému súdu žiadosť o preskúmanie rozhodcovského rozsudku, rozhodcovský rozsudok preskúmava iný rozhodca ustanovený podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

6. Podľa čl. II. bode 2. sa zmluvné strany dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z právnych vzťahov uvedených v bode 1. tohto článku, vrátane sporu o platnosť, výklad alebo zrušenie zmluvy o úvere na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciú podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na všeobecnom súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou zmluvou v súlade s vnútornými predpismi Stáleho rozhodcovského súdu založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu.

7. Súd prvej inštancie mal v danom prípade zato, že predmetnú doložku je nutné posúdiť ako neprijateľnú podmienku, nakoľko praktickým dôsledkom takto formulovanej rozhodcovskej doložky je skutočnosť, že spotrebiteľovi, teda povinnému, je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Pre povinného to znamená povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred súkromnou osobou, ktorú si oprávnený už predformuloval v zmluve a na výbere ktorej spotrebiteľ nemal žiadnu

účasť, čím je spôsobená značná nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

8. Súd zároveň poukázal aj na skutočnosť, že ani spôsob, akým bola rozhodcovská zmluva v prejednávacom prípade koncipovaná a spotrebiteľovi predložená spolu s ostatnými všeobecnými podmienkami, nesvedčí o individuálnom dojednaní rozhodcovskej zmluvy, ale skôr o zámernom predkladaní zmluvných podmienok (ide o zmluvu o úvere a rozhodcovskú zmluvu, obe podpísané v jeden deň), ktorým oprávnený sledoval vylúčenie tohto dojednania spod režimu súdnej kontroly, čo súd vyvodzuje aj z skutočností, ktoré sú mu známe z úradnej činnosti, a to že žaloby na rozhodcovský súd podávajú výlučne veritelia. Oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie rozhodcovskej zmluvy, resp. že by si povinný osobitne vymienil jej dojednanie. Naopak ide o formulárovú zmluvu, ktorú povinný nemohol nijako ovplyvniť a mohol len rozhodcovskú zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým podmienkam v nej uvedeným, a teda aj rozhodcovskému konaniu.

9. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojom dôsledku k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Na základe vyššie uvedených skutočností súd dospel k záveru, že táto rozhodcovská zmluva, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Preto je táto rozhodcovská zmluva v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

10. Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci nebola daná, pretože uzavretú rozhodcovskú zmluvu súd vyhodnotil ako neplatnú, čo spôsobuje nedostatok právomoci rozhodcovského súdu konať a rozhodnúť vo veci, súd po preskúmaní exekučného titulu dospel k záveru, že je vydaný v rozpore so zákonom, a preto žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

11. K vyjadreniu exekútora ohľadne jeho (ne)zaujatosti súd prvej inštancie poznamenal, že vo viacerých rozhodnutiach súdu prvej inštancie dospel k záveru, že je tu dôvod na vylúčenie súdneho exekútora podávajúceho aj v danom prípade žiadosť o udelenie poverenia. Vzhľadom však na skutočnosť, že súd dospel k záveru, že žiadosť o udelenie poverenia je potrebné zamietnuť, je za súčasného stavu nadbytočné rozhodovať o (ne)vylúčení súdneho exekútora z vykonávania úkonov exekúcie, pretože v prípade právoplatnosti rozhodnutia súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenie sa v exekúcii nebude pokračovať a doterajšie trovy exekučného konania znáša tak či tak oprávnený. V prípade, ak by rozhodnutie súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenie nenadobudlo právoplatnosť a bolo by potrebné vo veci ďalej konať, sa bude súd zaoberať aj touto otázkou.

12. Proti uzneseniu podal včas odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a neúplné zistenie skutkového stavu veci súdom. Podľa názoru oprávneného, súd prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti. V rámci preskúmvania exekučného titulu po materiálnej stránke, nemôže exekučný súd skúmať samotné rozhodcovské konanie, nakoľko samotné ustanovenie, o ktoré sa opiera súd v napadnutom uznesení, stanovuje podmienku na zastavenie exekúcie tak, že rozhodcovský rozsudok a nie rozhodcovské konanie zaväzuje k niečomu nedovolenému. V rámci exekučného konania súd nemôže zaujímať právne stanoviská a úvahy k výroku samotného exekučného titulu a musí sa obmedziť na také dôvody zastavenia exekúcie, ktoré majú povahu skutkovo zjavných dôvodov. Oprávnený ďalej poukázal na skutočnosť, že s povinným uzatváral rozhodcovskú zmluvu formou samostatného právneho úkonu a to na samostatnej listine. V zmysle článku 2 predmetnej rozhodcovskej zmluvy bola následne daná právomoc Stáleho rozhodcovského súdu.

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „C.s.p.“), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného vo výroku o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia nie je dôvodné.

14. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

15. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý oprávneným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré povinný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Oprávnený má v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo oprávneným preukázané, aby úver poskytol povinnému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti povinného. Navyše samotná zmluva bola uzavretá podľa ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Spotrebiteľský charakter zmluvy bol teda dostatočným spôsobom preukázaný.

17. Podľa dojednanej rozhodcovskej zmluvy sa všetky spory zo zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd.

18. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejme z ustanovenia § 19 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

19. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvej inštancie aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3 Cdo 146/2011 najvyšší súd judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 odsek 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.“ (Porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 146/2011, 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011)

20. Rozhodcovská zmluva, hoci uzatvorená na samostatnom tlačive, má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej oprávneným pri uzatváraní zmlúv o úvere so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či riešenie sporu rozhodcovským súdom vyplýva z rozhodcovskej doložky k zmluve

alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 odsek 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 odsek 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a oprávnený ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

21. Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 odsek 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

22. Vychádzajúc z tohto ustanovenia zmluvná podmienka spotrebiteľom individuálne nedojednaná, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ustanovenie § 53 odsek 4 Občianskeho zákonníka účinného od 01.01.2008 len demonštratívne menuje niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

23. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na spoločné stanovisko obchodnoprávneho a občianskoprávneho kolégia KS v Prešove z 27.9.2010, v zmysle ktorého „zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31.12.2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008“. Na odklon od tohto stanoviska nie je dôvod ani v tomto prípade. Rozhodcovský rozsudok bol založený na rozhodcovskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet. (Porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012; Uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012)

24. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 odsek 5 sankciu neplatnosti.

25. Keďže ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ustanovením § 3 zákona č 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 odsek 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

26. V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadri len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplávať sú plne namieste.

27. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (Porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (článok 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola dopadá aj na stav, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

28. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne podstatné informácie o rozdieloch medzi riešením sporu medzi rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Oprávnený sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech povinného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť mu nemôže byť na ujmu.

29. Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy odvolací súd vidí tiež v geografickom faktore v zmysle judikatúry. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca 450 km na rozhodcovské konanie je odradzujúca. (Pozri Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 - C-244/98 Oceano grupo editorial)

30. Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania. (Pozri Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 -C-244/98 Oceano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom)

31. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 odsek 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú. (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-243/08 Pannon)

32. Ustanovenie § 44 odsek 2 Exekučného poriadku ukladá súdu povinnosť preskúmať žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Pri zistení rozporu žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie musí byť zamietnutá.

33. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie oprávneného za dôvodné, a preto uznesenie ako správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 odsek 1 a 2 C.s.p..

34. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).